

Helmuth Christensen (1937)

Kære far

Hallo, her er jeg igen, sund og rask, strålende humør, lever godt og har det storartet. Vi har heldet med os, vi har jaget fascisterne på flugt på en strækning af 32 km. og indtaget fem rige landsbyer. Kampen foregår i en bjergegn; Først stormede vi højsletten, som ligger 2000 meter over havet, her var det varmt som de hede sommerdage derhjemme; da vi havde taget den, var fascisterne flygtet op i bjergene, vi satte efter og kom op i en højde af 3000 meter. Her var det hundekoldt med storm og snevejr; vi lå og sov på den bare jord, den første nat uden tæpper, den næste nat havde vi to tæpper hver, men det var os næsten umuligt at sove; hver halve time skulle vi op for at ryste sneen af tæpperne for ikke at blive gennemblødt; vi var deroppe i ti dage, så fik vi afløsning og kom ned i en anden stilling, hvor der var mere varmt. Et par gange har vi forsøgt at løbe storm, men det er mislykkedes, fordi fjenden sidder for godt fast; de har bygget en række små fæstninger af sandsække, hvorfra de udspyr en dødbringende ild med deres maskingeværer.

Han beretter senere om fællesskabet i sin enhed:

Der hersker et mægtig kammeratskab imellem os, lige fra den højeste officer til den mindste køkkenkarl, for eksempel ligger jeg og sover i samme værelse som vor kompagnichef, og han spiser og drikker sammen med os; det er noget, som var utænkeligt derhjemme i det lille kapitalistiske Danmark, mens det her er ganske naturligt. Deraf kan du se, at jeg lider ingen nød her, hvor vi alle er lige, og hvor der er lige ret for alle.

Senere i brevet beskriver han krigens omkostninger for lokalbefolkningen:

Men ikke alting er lige strålende hernede; det mest sørgelige syn, jeg har mødt, er ikke sønderlemmende lig, ikke faldne kammeraters stirrende, stive blik, ikke sønderskudte huse, nej det er de tusinder af flygtninge, som vi mødte på vor vej her ud til fronten, gamle mænd, kvinder, unge og gamle, og børn - børn, der skreg af sult...vi kunne ikke holde ud at se på deres hungrende blikke, vi vidste, at det var svært for dem at finde føde; vi gav alt væk, til vi til sidst ikke havde noget selv. Sørgeligt var det at se på de små barneansigter, når de strakte hånden ud efter brød, og vi ikke kunne give dem noget. Mangen en kammerats øje var fugtigt og vi svor alle, at dette skulle hævnnes, disse fattige mennesker, disse sultne børn, som var jaget fra deres hjem af de blodtørstige fascisthunde, de skulle hævnnes. Vi ville erobre deres landsbyer igen, så de igen kunne blive lykkelige og glade, så de igen kunne få et hjem. Når vore biler fór forbi dem, råbte de "Salut kammerater" og "Viva Russia" efter os, og et glimt af håb lyste op i deres ansigter.

Han afslutter sit brev med ordene:

Jeg kunne skrive en hel bog om, hvad jeg har oplevet her i Spanien, men papiret tillader det ikke; herude ved fronten er det ikke let at skaffe sig skrivesager. Derfor vil jeg slutte med mange venlige hilsener. Hils alle derhjemme, også tante Hilda, onkel Einar, Orla og Eigild fra Helmuth".

Gunnar Sørensen (1937)

Kammerater!

Krig har altid været, vil altid være, en uforglemmelig rå og brutal periode i menneskets historie, en periode, hvor mennesker med den mest raffinerede teknik udrydder hinanden, hvor de svage går til grunde, hvor nerver sprænges eller hærdes som stål. Denne krig adskiller sig ikke herfra, er vel nærmest mere hadefuld, og er denne krig for os noget andet, den er ikke alene Spaniens udryddelse af fascismen, men det

internationale proletariats afgørende kamp mod fascismen, er den europæiske fascismes dødsstød, derfor kæmper internationale og spaniere side om side, som kun et proletariat, der kæmper for sin frihed, kan kæmpe, derfor er krigen allerede afgjort, tilbage er kun fascisternes håbløse forsvar, som til tider giver sig udslag i myrderier på civilbefolkningen.

Senere beretter han om sine oplevelser ved fronten:

Kuglerne suser gennem krattet, vi har lige spist, vi sidder fire danske og mere over en tysk kammerat, som taler dansk, et kraftigt smæld, en kugle eksploderer i buskene og skifter retning. Henry Højtbjerg falder, vi blev alle tavse af sorg, han var den bedste af os alle, altid rakte han en hjælpende hånd, altid var han trøstende, hans blotte nærværelse virkede beroligende. Han frygtede intet, han bøjede kun nakken, når det var hans pligt. Vel, en kammerat er død, vi andre lever og fortsætter. Vi rykker frem til en stejl bakke, og sætter os fast på toppen, fascisterne ligger 400 meter borte, vi skyder som besat for at holde fascisterne borte, til vi har bygget vore stillinger. Senere graver vi hver sin grav, vi ved, hvad der venter os, det er med at være godt dækket. Granater, miner og flyvebomber eksploderer, jorden ligesom vendes, luften er sort af jord og krudtrøg, jeg tror, at jeg er ca. 10 meter foran de andre, jeg drejer hovedet for at få et glimt af dem, men får et kæbestød, blodet sprøjter ud, jeg kaster geværet og springer tilbage og bliver forbundet. Vel; her slutter beretningen. Jeg ligger på hospitalet i Madrid, jeg har hul i hovedet, kæbebenet er sprængt i fire stykker, jeg ryger i smug, men har ingen tobak og intet at læse, men hvis I sender noget, så send det anbefalet, ellers får jeg det ikke.

*Med
kammeratlig hilsen
Gunnar Sørensen,*

(Kilde: Svend Borg: Søfyrbødere gav deres liv for demokratiet – 70 år efter. Mindeskrift om den spanske borgerkrig 1936-1939. Udgivet med støtte af Dansk Metal i 2006)